

براین اساس، کرسی آزاداندیشی را نباید محصور در یک قالب خاص دانست. مناظره های تخصصی و غیرتخصصی، میزگرد های دانشجویی، تریبون های آزاد، حلقه های نقد و گفتگو کعبه های دوستانه در دانشکده و خوابگاه، کلاس های درس، و حتی محیط های مکتوب و مجازی وبه طور کلی هر محیط گفتگویی می تواند مصداقی از کرسی آزاداندیشی باشد.

براساس آنچه گفته شده، برای تبدیل شدن آزاداندیشی به فرهنگ، کرسی های آزاداندیشی به عنوان یک وسیله، باید در موضوعات و قالب های مختلف پی در پی برگزار شود تا به گفتمان غالب فضای نخبگانی کشور تبدیل شود.

شبه نامه ی برگزاری کرسی های آزاداندیشی به بیان شبهه های مختلف برگزاری کرسی های آزاداندیشی می پردازد. طبیعی است که بسیاری از برنامه هایی که برگزاری آن ها در فضای دانشگاه مرسوم بوده است از قبیل تریبون آزاد، مناظره دانشجویی و... در صورت دارا بودن مولفه های آزاداندیشی که در بالا ذکر شد، کرسی آزاداندیشی محسوب می شوند.

لازم به ذکر است تمامی مدل ها و قالب هایی که در این شبهه نامه ذکر می شود، به صورت واقعی در دانشگاه ها تجربه شده است. نکته ی آخر اینکه کرسی های نظریه پردازی از مورد بحث این نوشتار خارج است. چرا که هدف و رسالت، مخاطب و همچنین متولی آن ها با کرسی های آزاداندیشی کاملاً متفاوت است.

مقدمه

آزاداندیشی مفهومی است به مثابه یک فرهنگ و یک گفتمان. فرهنگی که با تکیه بر گفت و گو عقلانیت جامعه را از مراب سکوت و جمود و گرداب هرزه گیری و کنزگویی به طریق سومی رهنمون می سازد و با محیطی جدید برای رشد و بالندگی آشنا می کند و جزایر این راه نمی توان به پیشرفت واقعی در فرهنگ و اندیشه و علم دست یافت.

در این میان کرسی آزاداندیشی بازگویی اصلی و عنصری تعیین کننده است. کرسی آزاداندیشی محفلی است برای گفتگوی آزادانه حول موضوعات مختلف. محفلی که با تمسک به آن حاکمیت فرهنگ آزاداندیشی محقق می گردد. دو مولفه اصلی شکل دهنده کرسی آزاد اندیشی در دانشگاه ها محوریت دانشجویان در اظهار نظر و حاکم بودن فضای منطقی و عقلانی است. هر محفلی که در آن دانشجویان بتوانند حول یک موضوع مشخص با یکدیگر و در یک فضای آزاد، منطقی و اخلاق مدارا گفتگو کنند، مصداقی از یک کرسی آزاد اندیشی است.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان مرکزی با قاعده

عنوان: شبهه نامه برگزاری کرسی های آزاداندیشی

چاپ: معاونت فرهنگی و اجتماعی دانشگاه اصفهان

طراحی و صفحه آرایی: مصدا صالح احمدنیا

تاریخ انتشار: آبان ماه ۱۳۹۶

نشانی: دانشگاه اصفهان، معاونت فرهنگی و اجتماعی، واحد طراحی و چاپ

کد پستی: ۸۱۷۶۶۷۳۴۴۱

تلفن: ۰۳۱- ۳۹۳۲۱۹۸

سایت: <http://korsiha-ui.ir>

📍 مکان برگزاری

این برنامه را می‌توان در آملی، تئاتر و مسجد برگزار کرد. برگزاری این برنامه در فضای آزاد و یا صحن دانشگاه ممکن است تا حدی کتنه‌ی تربیین‌های آزاد و هیجانی باشد و نظم و منطق مطلوب، بر آن حاکم نشود.

📍 امتیازات

در این برنامه مشارکت دانشجویان بسیار بیشتر است و همه‌ی افراد می‌توانند اظهار نظر و فرصتی برای محک زدن فکر و نظر بدنه‌ی دانشجویان است. همچنین اغلب دانشجویان برای اظهار نظر در جلسات پرجمعیت استرس دارند. این جلسات تمرینی است برای رفع این استرس.

🌟 ۲. مناظره دانشجویی

در مناظره، موضوع گفتگو، یک موضوع دوقطبی است که بین دو موضوع، مورد بحث و اکتاوی قرار می‌گیرد. هر طرف از مناظره می‌تواند یک نظریه چند نفری باشد. باید وقت داشت که این دو قطبی شدن، اخلاق و منطق حاکم بر جلسه باعث الشعاع قرار ندهد. در این برنامه به دلیل اینکه افراد بحث کننده محدود هستند، بحث‌ها بهتر شکل می‌گیرد و کیفیت گفتگو بالاتر خواهد بود. در این برنامه می‌توان از نظرات سایر دانشجویان نیز بهره برد. به این صورت که بخشی از زمان پانلی جلسه به گفتگوی آزاد دانشجویان اختصاص داده شود و یا اینکه در اثنای مناظره، به

۹

۸

۲- استفاده از برگه نظر سنجی برای صحبت کنندگان و ارسال نتایج آن برای افراد.

فرم نظرسنجی از مدیرین برنامه گفتگو آزاد دانشجویی

موضوع: ...
 نام سخنران: ...
 تاریخ: ...

ردیف	سوال	پاسخ
۱	آیا این گفتگو کننده ...	
۲	...	
۳	...	
۴	...	
۵	...	
۶	...	
۷	...	
۸	...	
۹	...	
۱۰	...	

ردیف	سوال	پاسخ
۱	آیا این گفتگو کننده ...	
۲	...	
۳	...	
۴	...	
۵	...	
۶	...	
۷	...	
۸	...	
۹	...	
۱۰	...	

۳- نمایش اهم مباحث مطرح شده بروی صفحه نمایش به صورت تیتروار

📍 موضوع

در این جلسات باید بروی موضوعات عمومی صحبت کرد. موضوعات عمومی شامل کلیه موضوعات فکری، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی است که به همه دانشجویان مرتبط می‌شود و همه می‌توانند درباره آن اظهار نظر کنند.

📍 ایده‌های جانی:

۱- استفاده از نیم افراز مدیریت زمان و نمایش زمان صحبت هر فرد.

قلب‌های برگزاری کرسی

🌟 ۱. گفتگوی آزاد دانشجویی

این برنامه شباهت زیادی به تربیین آزاد دارد اما ساختار منتهانه و منطقی. در این برنامه همه‌ی افراد می‌توانند برای اظهار نظر ثبت نام کنند و در مدت زمان مساوی به اظهار نظر درباره‌ی موضوع جلسه بپردازند.

📍 مدیریت جلسه

یک نفر مسئول ثبت نام که در بین حضار است، داوطلبی که قصد صحبت دازند را ثبت نام کرده و نام آن‌ها را به مجری برنامه می‌دهد. مجری نیز با رعایت نوبت، افراد را برای صحبت به جایگاه دعوت کرده. مجری وظیفه دارد در صورت خارج شدن از موضوع اصلی به افراد تذکر دهد. در واقع باید سیر بحث هدایت شود. طبیعتاً مجری باید روی موضوع مورد بحث، تسلط نسبی داشته باشد.

۷

۶

درواقع برگزاری این مدل از آزاداندیشی یک گام مثبت در جهت تحقق آرمان آزاداندیشی و آن هم ترویج روحیه‌ی نقدپذیری است.

مدیریت جلسه

در ابتدای این جلسه، مجری مساله‌ی مورد بحث را طرح می‌کند. سپس دانشجویان به صورت آزاد، نظرات و سوالات خود را بیان می‌کنند و پس از آن مسئول یا مسئولین مدعو پاسخ و نظرات خود را بیان می‌کنند. باید دقت داشت که جلسه باید صریح باشد و جنبه‌ی تشریفاتی پیدا نکند.

گستره‌ی موضوعات

علاوه بر مسائل کلان کشور، مسائل صنفی و دانشجویی مربوط به دانشگاه می‌تواند مورد بحث قرار گیرد. همچنین موضوعات تخصصی نیز می‌تواند در این جلسات مطرح شود. به عنوان مثال در رشته‌های فنی، مسائل مربوط به ارتباط صنعت و دانشگاه و فناوری‌های نوین، یا حضور مسئولین و اساتید دانشگاه و دانشجویان برزسی

۶. کرسی مکتوب

کرسی مکتوب انواع و اقسام بسیار متنوعی دارد که در ادامه به چند نمونه از آن اشاره می‌شود.

۶.۱. مدل‌های عمومی: مدل‌هایی که در آن، همه می‌توانند اظهار نظر کنند؛

۶.۱.۱. دیوار چوب: در این نمونه یک بورد، بتر سفید و... در محل

ویژگی اصلی این مدل علاوه بر تخصصی تر شدن فضای گفتگو، ایجاد امکان نقد نظریه‌های رایج علمی در حوزه‌های مختلف علوم انسانی و دیگر حوزه‌های باشد.

مدیریت جلسه

مجری برنامه باید کارشناس باشد. به طوری که بتواند موضوع مورد نقد را به دانشجویان ارائه دهد، و برای آن‌ها تشریح کند. بدیهی است که کارشناس برنامه باید بی طرفی خود را نسبت به موضوع مورد بحث نشان دهد.

۵. کرسی مطالبه‌گری

یکی از ارکان اساسی جمهوری اسلامی، مشارکت مردم در حاکمیت است. این مشارکت مصادیق مختلفی دارد که یکی از آن‌ها حرف زدن و اظهار نظر درباره مسائل کشور است. اینکه دانشجویان ببینند یک تریبون وجود دارد که می‌توانند حرف‌هایشان را درباره مسائل اساسی کشور و حتی مسائل دانشگاه خودشان مطرح کنند، این احساس مشارکت در وجودشان تقویت می‌شود.

از طرفی، مطالبه‌گری و حساس بودن به مسائل کشور، یکی از رسالت‌های دانشجویان است. او به دلیل آزادی و نداشتن روحیه‌ی محافظه‌کاری، می‌تواند مطالبات مردم را فریاد بزند و به عنوان نماینده مردم، مسئولین را در قبال وظایف و تعهداتشان بازخواست کند.

کرسی مطالبه‌گری قالبی است جهت تحقق اهداف مذکور در این مدل، موضوع کرسی، نقد عملکرد یکی از مسئولین دانشگاهی یا یکی از مسئولین کشور است.

موضوعات تخصصی مناسب‌تر است. به عنوان مثال در شرایطی که برگزاری مناظره منجر به ایجاد تشنج و کشمکش می‌شود، با برگزاری میزگرد و دعوت از افراد مختلف، این فضا متعادل می‌شود و از هیجان افراد برای مخالفت و یا موافقت با یک شخص یا موضوع خاص کاسته می‌شود.

مدیریت جلسه

مجری در این مدل، باید ضمن موازاتی که در مدل‌های بالا ذکر شد، تلاش کند همه‌ی افراد در بحث مشارکت کنند و بحث دو طرفه نشود.

موضوع

در این مدل، هم مباحث عمومی دانشجویی قابل طرح است و هم موضوعات تخصصی‌تر.

۴. کرسی نقد

این قالب شباهت زیادی به گفتگوی آزاد دارد. با این فرق که در این قالب، گفتگو حول نقد یک نظریه یا یک کتاب یا یک فیلم مشخص انجام می‌شود. به عنوان مثال از یک هفته قبل از برنامه، یک کتاب معرفی می‌شود. خلاصه‌ای از کتاب در اختیار همگان گذاشته می‌شود و در حین جلسه، دانشجویان این کتاب را نقد می‌کنند و به چالش می‌کشند. و یا اینکه یک فیلم پخش می‌شود و بعد از پخش فیلم، توسط خود دانشجویان نقد می‌شود.

اقتضای محل بحث، فرصت صحبت کردن و اظهار نظر حضار نیز فراهم شود.

مدیریت جلسه

مجری در این برنامه باید در ضمن تکرار آیین نامه‌ای، از چارچوب بحث مراقبت کند و افراد را از حاشیه رفتن و پراکنده‌گویی بر حذر دارد.

موضوع

در این جلسات درباره موضوعات عمومی بحث کرد. اما می‌توان بحث‌های جزئی، تخصصی‌تر را نیز بسته به سطح مناظره کنندگان، ذیل بحث‌های عمومی مطرح کرد.

از نرم افزار مدیریت زمان و نظرسنجی، در این مدل نیز می‌توان استفاده نمود.

۳. میزگرد دانشجویی

معمولا میزگردهای متداول در فضای دانشگاه، مختص به اساتید است و کمتر این برنامه در بین دانشجویان و با استفاده از خود دانشجویان استفاده می‌شود. در حالیکه اجرای این الگو، برای دانشجویان نیز می‌تواند جذابیت داشته و به هویت بخشی آن‌ها کمک کند.

در این الگو، موضوع گفتگو به پیش از دو موضوع شکسته شده و از جوانب بیشتری مورد بررسی قرار می‌گیرد.

ویژگی اصلی این مدل، منطقی‌تر و آرام‌تر شدن فضای جلسه نسبت به مدل‌های دو قطبی و مناظره‌ای است. برای

طبیعی است افرادی باید انتخاب شوند که از نظر فکر و تحلیل قوت داشته باشند تا بتوانند بحث علمی و مفیدی داشته باشند. همین جلسه بانه ای است تا دانشجویران به سمت مطالعه و تعمیق فکر بروند تا بتوانند در بحث ها شرکت کنند.

۱۱۷

نفر اول نظرش را روی بورد می نویسد. نفر دوم فرصت دارد تا پاسخ دهد. دوباره نوبت نفر اول می شود. به این ترتیب بورد به تدریج کامل می شود. این روش ممکن است چند هفته به طول بینجامد.

۷. جلسات گفتگوی تخصصی کوچک (پانوی گفتگو)

مخاطب

این جلسات به صورت غیر علنی برگزار می شود و تعداد شرکت کنندگان آن حداکثر ۱۵ نفر می باشد. که شامل ۲ گروه (حداکثر ۳ نفر) با دیدگاه های متفاوت به عنوان ۲ طرف بحث و ۷-۸ نفر (از طیف های مختلف) به عنوان بیننده ی بحث می باشد.

به زبان ساده تر چند نفر دور هم جمع می شوند و به صورت چهره به چهره و بی حاشیه گفتگویی کنند.

موضوع

معمولا در موضوعات سیاسی، بحث ها به دنبال و اختلاف کشیده می شود. به همین خاطر باید موضوعات مبنایی و فکری انتخاب شوند تا در فضایی کاملا منطقی و عقلانی بحث صورت گیرد.

مکان برگزاری

این برنامه می تواند در کلاس، سالن جلسات، دفتر تشکل و یا محیط آزاد برگزار شود.

۱۱۸

۶.۱.۲. برچسب های رنگی: سوال در یک بورد نوشته می شود و نظرات در یک های جداگانه نوشته شده و چسبانده می شود.

۶.۱.۳. صندوق نظرسنجی: می توان یک سوال یا مساله را طرح کرد و در محل، یک صندوق قرار داد تا افراد پاسخ و نظر خود را درون آن بیندازند. سپس نظرات به نمایش گذاشته شود. این مدل دارای نظم و انسجام بیشتری خواهد بود.

۶.۲. مدل های غیر عمومی: در این مدل ها همه ای افرادی نتوانند اظهار نظر کنند، بلکه تضارب آراء بین دو یا چند نفر خواهد بود.

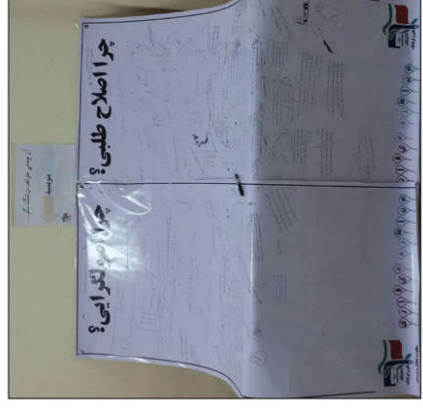
۶.۲.۱. مناظره بین دو یا چند نفر صورت می گیرد و مشروح آن به صورت فیلم یا نشریه منتشر می شود.

۶.۲.۲. نشریه: دو یا چند نظر مقابل هم، در یک نشریه به طور مساوی مطلب می دهند و مخاطب در یک نشریه تمام نظرات را می بیند.

۶.۲.۳. یک بورد که فقط دو نفر می توانند در آن مطلب بگذارند.

۱۱۹

عمومی قرار داده می شود و بالایی آن یک سوال نوشته می شود. همه ای افراد می توانند این صفحه ی بزرگ نظر و پاسخ خود را بنویسند.

۱۲۰

۳. رادیو گفتگو

نرم افزارهایی وجود دارند که می توانند یک موج رادیویی محلی با بودجه محدود ایجاد کنند و با یک فرکانس موقت در دسترس افراد موجود در محل قرار گیرد. بدین وسیله می توان قالبی نورآپاده کرد. به این صورت که برنامه ای که در حال برگزاری است را به صورت پخش رادیویی در سطح دانشگاه تبلیغ کرد. و یا اینکه مستقلاً برنامه ای رادیویی تولید کرد.

۴. جلسات پایان نامه

دانشجویان تحصیلات تکمیلی که پایان نامه می نویسند، پس از اتمام پایان نامه و پیش از دفاع، می توانند پایان نامه ی خود را یا حداقل بخشی از آن را در معرض نقد دیگران قرار دهند.

برای این کار کافی است که دانشجو، یک جلسه ی نقد برگزار کند و از دانشجویان و اساتید دعوت کند که در جلسه حاضر شوند و مباحثی که او در جلسه ارائه می دهد را نقد کنند.

این کار علاوه بر اینکه حقیقتاً یک محفل آزاداندیشی است، باعث می شود که ایرادهای پایان نامه قبل از اینکه در جلسه دفاع نقد بشود، مشخص شده و اصلاح بشود.

البته این کار را می توان در مراحل مختلف انجام پایان نامه - از انتخاب موضوع تا اتمام آن - انجام شود.

باید توجه داشت که نقد باید علمی و دقیق باشد و از ارائه نظرات غیر کارآیسانی و علمی پرهیز شود.

اگر اینگونه جلسات متداول بشود، باعث غنی تر شدن پایان نامه ها خواهد شد. زیرا یکی از ضعف های فضای دانشگاه، کاربرد نبودن آن ها برای جامعه و حل مشکلات جامعه می باشد.

ایده‌هایی برای برنامه‌های آزاداندیشانه

علاوه بر مدل هایی که در بالا به عنوان کرسی آزاداندیشی ذکر شد، مدل های فراوان دیگری وجود دارد که شاید تحت عنوان کرسی نگنجد، اما به ترویج این فضا بسیار کمک می کند. بلکه در بسیاری از موارد تأثیر گذاری آن ها از خود کرسی ها بیشتر خواهد بود. در ادامه به برخی از آن ها اشاره می شود.

۱. کافه انتخابات

کافه انتخابات یک ایده جامع برای برنامه های نزدیک به انتخابات است. گفتگو و آزاداندیشی یکی از برنامه های کافه است. تفصیل این طرح در پیوست آمده است.

۲. چای سیاسی

می توان به بهانه ی پذیرایی یا یک چای دانشجویان را دور یک میز و یا در یک مسیر پرترفت آمد جمع کرد و باب گفتگو و صحبت را باز کرد. خبرخوانی و تیتروخوانی به شیوه ی روزنامه فروش ها یکی از ایده های جذاب در کنار چای سیاسی می باشد.

مزیت ها

برای برگزاری این جلسات نیازی به جمعیت حضار نیست و دغدغه علم مشارکت اصلاحی وجود ندارد. افزوده مشارکت کننده در بحث نیز از طیف های فکری گوناگون دعوت می شوند و به آن ها اطمینان داده می شود که جلسه، صرفاً گفتگوی صمیمانه است و هیچ تبعاتی در پی نخواهد داشت. همچنین به علت کم جمعیت بودن، فضا بسیار منطقی تر خواهد بود و بحث کنندگان به دنبال غلبه ظاهری بر نظر مخالفان نیستند، بلکه به دنبال بحث منطقی هستند. دیگر اینکه هیچ هزینه و کار سنگین اجرایی ندارد. طبیعی است که اینگونه جلسات به علت می حاشیه بودن، معمولاً با مخالفت و مانع تراشی مسئولین دانشگاه مواجه نخواهد شد.

برگزاری مستمر این جلسات علاوه بر ارتقای سطح فکری دانشجویان می تواند منجر به جذب دانشجویان فکری از طیف های مختلف و نزدیک شدن قلوب و اذهان شود.

۸. ساماندهی گفتگوهای غیر رسمی و گفنده های

دوستانه

برای تحقق آرمان آزاداندیشی، علاوه بر برگزاری جلسات رسمی، باید گفتگوهای غیررسمی و صمیمانه را نیز ساماندهی کرد. شکل دادن گفنده هایی درون خوابگاه ها، دانشکده ها و محیط های دوستانه می تواند به این فضا کمک کند.

در فضای رسمی، کسی که پشت تریبون می رود، باید از موضع رسمی خود دفاع کند تا حیثیت او زیر سوال نرود. حتی اگر مجبور باشد جایی خلاف واقع سخن بگوید. اما در محافل دوستانه و کم جمعیت این آسیب وجود ندارد.

احساس می‌کند که این برنامه قاعده‌مند است و هر کس هر رفتاری خواست نمی‌تواند داشته باشد.

۳- یکی از مسائلی که برگزار کنندگان کرسی با آن مواجه هستند، مسأله‌ی استاد داوود برای حضور در کرسی است. اولاً حضور استاد اگر به عنوان جمع‌بندی مباحث و پاسخ به شبهات باقی مانده باشد، این ذبح روح آزاداندیشی است. چرا که جلسه‌ی آزاداندیشی باید کاملاً بی‌طرفانه باشد. اگر هم به عنوان داوود و امتیاز دهمی به مطالب مطرح شده است، باز خلاف آزاداندیشی است. زیرا داوود واقعی، عقل و ذهن حضار درون جلسه است و خود شنوندگان باید برای خودشان داوود کنند. (الدین یستمعون القول فیتبعون احسنه). پس نقشی برای استاد در جلسه باقی نمی‌ماند بجز تذکرات آیین نامه‌ای و منطقی و هدایت قالبی بحث‌ها که این کار را هم مجری-کارشناس برنامه می‌تواند انجام دهد. به جای این کار، باید قبل و بعد از جلسه، از اساتید محترم استفاده کرد.

۴- آنچه که بیشتر از برگزاری یک برنامه‌ی خوب اهمیت دارد، تداوم و استمرار آن است. نباید به برنامه‌ها به عنوان جزیره‌های جداگانه نگاه کرد. بلکه یک آن‌ها قطعات یک پازل هستند که با وجود هم تکمیل می‌شوند. اگر برای کرسی‌ها نقش آموزشی و تربیتی نیز قابل باشیتم - که صد در صد- اینگونه است، وقتی دانشجویان در خلال این گفتگوها رشد می‌کنند که گزاه‌های علمی و معرفتی مطرح شده، در ذهنشان ماندگار شود و این ممکن نیست مگر با استمرار.

۷. بحث در فضای مجازی

بحث‌هایی که در کرسی‌های آزاداندیشی مطرح می‌شوند، معمولاً فرصت نمی‌شود به سرانجام برسد و کامل شود. فضای مجازی بستری مناسب است برای ادامه دادن و پیگیری بحث‌ها. همچنین می‌توان مناظراتی کاملاً مجازی شکل داد. اما باید توجه داشت که با مدیریت صحیح گروه بحث، افراد شرکت‌کننده در بحث و همچنین سبیر بحث کاملاً مشخص بوده و نظم حاکم باشد. نکته‌ی مهم این است که افراد بحث‌کننده باید در موضوع، کارشناس باشند و گروه مانند انبوه‌ها و اجتماعات مجازی -چار هج و مرج می‌شود و کار کاملاً بی‌بهره و بلکه مضری خواهد بود. در صورت مدیریت صحیح و خوب شکل گرفتن بحث‌ها، می‌توان مباحث افراد را به صورت محتوای مکتوب منتشر کرد.

در پایان به چند نکته مهم اشاره می‌شود:

۱- روح حاکم بر همه‌ی مباحثی که گفته شد این است که از هر ظرفیتی برای ایجاد فضای گفتگو حرکت به سمت آزاداندیشی استفاده کرد. نباید به قالب‌های گفته شده بسنده کرد و با خلاقیت خود، مدل بومی و متناسب با دانشگاه خودمان را تولید کنیم.

۲- آنچه که کرسی آزاداندیشی را از برنامه‌های هیجانی و پرهرج و مرج جدا می‌کند، حاکم بودن منطق است. یکی از مهم‌ترین عوامل حاکم بودن منطق، نظم داشتن جلسه است. نکته‌ی مهم این است که هر برنامه‌ای که می‌خواهیم برگزار کنیم، یک آیین‌نامه‌ی جامع برای آن تدوین کنیم تا چارچوب و حدود بحث‌ها مشخص شود. داشتن آیین‌نامه، هم راه را برای خودمان مشخص می‌کند و هم مخاطب

این پیشنهاد فقط برای دانشجویان نیست. اساتید نیز باید دانشجویان خود را به اینگونه جلسات ترغیب کنند و از برگزاری آن حمایت کنند.

۵. کلاس‌های عمومی

همه‌ی دانشجویان باید چندین واحد از دروس معارف و عمومی را بگذرانند. اما معمولاً از این کلاس‌ها استفاده واقعی نمی‌شود و علیرغم صرف وقت زیاد دانشجویان و اساتید، سولات و ابهامات فراوانی در حوزه‌های مختلف برای دانشجویان باقی می‌ماند. این کلاس‌ها نیز یکی از فرصت‌های طلایی برای پیاده کردن قابل آزاداندیشی می‌باشد. مشارکت حداکثری دانشجویان در بحث‌ها، باعث می‌شود مباحث مبتلا به و عینی آن‌ها مطرح شود و دروس بسیار کاربردی‌تر ارائه شود. البته این ایده در بسیاری از کلاس‌های درسی تخصصی نیز قابل اجرا می‌باشد که باعث رشد و بالندگی فضای دانشگاه و حرکت به سمت تولید علم می‌شود.

۶. صندلی‌های پراکنده

گفتگوی آزاد دانشجویی را می‌توان در فضای آزاد انجام داد و با قرار دادن صندلی‌هایی به صورت پراکنده که نماد آراه و نظرات متفاوت است، اشخاص مختلف را روی صندلی‌ها قرار داد و ایشان به گفتگو بپردازند. نمونه‌ی عینی این مدل در برنامه تلویزیونی جی‌وکی (از شبکه دوم سیما) اجرا شده است.